

Policy mot hedersrelaterat våld och förtryck

En form av patriarkalt våld och förtryck

Antagna av kommunfullmäktige 2010-06-17

<i>Policy mot hedersrelaterat våld och förtryck</i>	<i>1</i>
En form av patriarkalt våld och förtryck	1
Inledning	3
Utgångspunkter - internationella deklARATIONER, konventioner och nationella mål	3
Botkyrka kommuns roll	4
Policy mot hedersrelaterat våld och förtryck	4
<i>Bilaga</i>	<i>7</i>
FN:s deklARATION om de mänskliga rättigheterna	7
Barnkonventionen	8
FN:s konvention om avskaffande av all diskriminering av kvinnor	9
Nationella jämställdhetsmål	9
Stöd i Botkyrka kommuns styrdokument	9
Stöd i socialförvaltningens arbetsrutiner och samverkansplan	11

Inledning

Botkyrka kommuns policy mot hedersrelaterat våld och förtryck har sin centrala utgångspunkt i deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna. I detta sammanhang innebär det bland annat att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma rättighet och möjlighet till kroppslig integritet, att unga kvinnor och män inte blir bortgifta mot sin vilja eller utsätts för våld och förtryck från familjen (eller den utvidgade familjen) när de gör val mot familjens vilja. Att homo- och bisexuella av båda könen och transpersoner är extra utsatta för hedersrelaterat förtryck och våld är viktigt att uppmärksamma. Alla människor ska kunna leva utan rädsla för att utsättas för våld och förtryck.

Insatser för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck och våld i samkönade relationer måste göras utifrån en könsmaktsförståelse och följa vad som anges i FN's deklARATION om de mänskliga rättigheterna. Det ska också knyta an till den "Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer" som regeringen beslutade om 2008

Utgångspunkter - internationella deklARATIONER, konventioner och nationella mål

Följande folkrättsliga överenskommelser om de mänskliga rättigheterna ser vi som särskilt viktiga i vårt arbete för att motverka och förebygga förekomst av hedersrelaterat förtryck och våld.

FN:s deklARATION om de mänskliga rättigheterna

De mänskliga rättigheterna gäller för alla. De slår fast att alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De mänskliga rättigheterna är universella. De gäller över hela världen, oavsett land, kultur eller sammanhang.

Barnkonventionen

Barnkonventionen ger en universell definition av vilka rättigheter som ska gälla för alla barn i världen, oavsett bland annat kön, nationell, etniskt eller socialt ursprung, religion eller annan åskådning. Konventionen handlar om det enskilda barnets rättigheter. Varje människa under 18 år räknas som barn, om inte han eller hon blir myndig tidigare enligt den nationella lagstiftningen.

FN:s konvention om avskaffande av all diskriminering av kvinnor

I enlighet med konventionen innebär varje åtskillnad, undantag eller inskränkning på grund av kön en diskriminering av kvinnor och en begränsning av kvinnors mänskliga rättigheter. Konventionen anger vidare krav på insatser mot diskriminering, juridiska åtgärder och rättsligt skydd för kvinnor.

Nationella jämställdhetsmål

De nationella jämställdhetsmålen anger att kvinnor och män skall ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Jämställdhetsintegrering ska användas som strategi för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Det innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska integreras i såväl beslutsfattande, som i planering och utförande av en verksamhet. Förslag och beslut måste analyseras ur ett jämställdhetsperspektiv för att klarlägga möjliga konsekvenser för kvinnor och män.

Botkyrka kommuns roll

I vår roll som kommun har vi ett stort ansvar både när det gäller att påverka samhällsutvecklingen och att erbjuda kommunens medborgare möjligheter att frigöra sina livschanser och leva ett bra liv i Botkyrka. Sedan lång tid tillbaka arbetar vi medvetet med att komma medborgarna nära och för att ha en dialog som präglas av respekt och ömsesidighet. Vi ska vara väl insatta och aktiva när det gäller levnadsvillkor och de behov som finns hos olika grupper i kommunen. Dessutom måste vi också se till att alla Botkyrkabor behandlas på lika villkor oavsett bland annat kön, social och etnisk bakgrund.

I Botkyrka kommun respekterar vi grundläggande demokratiska värderingar som ett uttryck för ett jämställt, jämlikt, rättvist och interkulturellt samhälle. Detta innebär att vi ska tillvarata flickor och pojkars, kvinnor och mäns fri- och rättigheter, oavsett ålder, etnicitet, religion, kön eller sexuell läggning. På så sätt kan vi motverka inlåsningar och bidra till att frigöra människors livschanser vilket bland annat kommer att bidra till en god hälsa.

Att i en särskild policy uppmärksamma det hedersrelaterade våldet och förtrycket är ett sätt att beakta principen om likabehandling av alla medborgare. Att inte uppmärksamma det kan bidra till uttryck för diskriminering i den bemärkelsen att samhället, genom att inte agera till skydd för de drabbade, det vill säga i passiva handlingar, frångår principen om likabehandling.

Policy mot hedersrelaterat våld och förtryck

År 2002 fastslog FN att brott i hederns namn är en del av det patriarkala våldet mot kvinnor men att dessa brott har vissa specifika drag. Ett av kännetecknen på hedersrelaterat våld och förtryck är, enligt FN, kollektivets roll, där kontrollen av kvinnans sexualitet är ett kitt för att upprätthålla kollektivet. I början av 2002 skedde en omorientering i den svenska regeringens förhållningssätt till hedersrelaterat våld och förtryck. Denna omorientering var i linje med FN:s ställningstagande från samma år. Hedersrelaterat våld och förtryck blev i och med denna kursändring en nationell politisk angelägenhet. Regeringen har under perioden 2003-2007 öronmärkt cirka 180 miljoner för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Dessa satsningar kan betraktas

som ett uttryck för statens/samhällets tillkortakommanden i bemötandet av de utsatta och hanteringen av hedersrelaterade frågor.

Patriarkalt våld och förtryck utgör ett hot mot rätten att vara en aktiv samhällsmedborgare. Det utgör särskilt ett hot mot kvinnors frihet, hälsa och liv och förhindrar jämställdhet mellan könen. Våldet och förtrycket förekommer inom alla klasser och samhällsgrupper och bygger på föreställningen om manlig överordning och kvinnlig underordning.

Det hedersrelaterade våldet och förtrycket är en del av det strukturella könsförtrycket. Detta är inte begränsat eller kopplat till viss religion eller etnicitet utan förekommer med varierande styrka i hela världen. Det specifika med hedersvåldet är att det utövas genom kollektiva kontrollmekanismer och ofta sanktioneras av släkt och omgivning. Funktionen är emellertid densamma, att flickor och kvinnor ska underordnas männen och deras sexualitet kontrolleras.

Vi måste ha mod och kunskap för att förebygga patriarkalt våld och förtryck på samma sätt som vi måste ha mod och kunskap för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck. Botkyrka kommuns policy utgår från att hedersrelaterat våld och förtryck berövar flickor/kvinnor och pojkar/män deras grundläggande mänskliga fri- och rättigheter. Våldet och förtrycket uttrycks bland annat genom;

- normer kring oskuld och kyskheter,
- att flickor och pojkar nekas rätten till likvärdig utbildning,
- att flickor och pojkars rätt att själv få välja sin framtida partner inskränks,
- arrangerade äktenskap och tvångsäktenskap
- att flickor utsätts för könsstympning och mödomshinneoperation,
- att flickors och pojkars sociala umgänge med det motsatta könet inskränks eller
- att flickor och pojkar som överskrider hedersrelaterade normer och värderingar hotas och utsätts för våld.

Genom att vi agerar både utifrån en nära dialog med Botkyrkaborna och ett aktivt arbete, kan vi motverka och förebygga förekomst av hedersrelaterat våld och förtryck.

Kommunikation av policyn

Denna policy mot hedersrelaterat våld och förtryck ska göras väl känd för alla politiker och anställda i Botkyrka kommun. Chefer ansvarar för att medarbetare har god kännedom om policyns innehåll och om den följande handlingsplan som ytterligare bryter ner och konkretiserar policyns avsikter

Policy mot hedersrelaterat våld och förtryck

Vi ska motverka förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck i Botkyrka.

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Vi ska arbeta för ett jämställt, interkulturellt Botkyrka genom att beakta de mänskliga rättigheterna och allas lika värde. Vårt bemötande ska vara baserat på likabehandling, rätten till ett självständigt liv, egen sexualitet och integritet oavsett kön och bakgrund. På så sätt kommer vi också att bidra till en god hälsa.

Det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, ska vara inriktat mot professionella i möten med barn, unga, deras föräldrar och andra vuxna.

Arbetet ska bedrivas på samhällsnivå, gruppnivå och individnivå inom kommunens verksamheter och i samverkan med ideella sektorn.

Arbetet ska genomsyras av professionalism, mod, tydlighet, dialog och kunskap som en del av ett interkulturellt förhållningssätt.

Bilaga

FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna

Artikel 1

Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap.

Artikel 3

Var och en har rätt till liv, frihet och personlig säkerhet.

Artikel 7

Alla är lika inför lagen och berättigade till samma skydd av lagen utan diskriminering av något slag. Alla är berättigade till samma skydd mot alla former av diskriminering som strider mot denna förklaring och mot varje anstiftan till sådan diskriminering.

Artikel 16

1. Fullvuxna män och kvinnor har rätt att utan någon inskränkning med avseende ras, nationalitet eller religion ingå äktenskap och bilda familj. Män och kvinnor skall ha samma rättigheter i fråga om äktenskaps ingående, under äktenskap och vid dess upplösning.
2. Äktenskap får endast ingås med de blivande makarnas fria och fulla samtycke.
3. Familjen är den naturliga och grundläggande enheten i samhället och har rätt till samhällets och statens skydd.

Artikel 29

1. Var och en har plikter mot samhället, i vilket den fria och fullständiga utvecklingen av hans eller hennes personlighet ensamt är möjlig.
2. Vid utövandet av sina rättigheter och friheter får en person endast underkastas sådana inskränkningar som har fastställts i lag och enbart i syfte att trygga tillbörlig hänsyn till och respekt för andras rättigheter och friheter samt för att tillgodose ett demokratiskt samhälles berättigade krav på moral, allmän ordning och allmän välfärd. Dessa rättigheter och friheter får inte utövas på ett sätt som är oförenligt med Förenta nationernas ändamål och grundsatser

Barnkonventionen

Följande artiklar ur FN:s konvention om barnets rättigheter ser vi som särskilt viktiga i vårt arbete för att motverka och förebygga förekomst av hedersrelaterat våld och förtryck:

Artikel 2

1. Konventionsstaterna skall respektera och tillförsäkra varje barn de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess föräldrars eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etiska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i övrigt.
2. Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att barnet skyddas mot alla former av diskriminering eller bestraffning på grund av föräldrars, vårdnadshavares eller familjemedlemmars ställning, verksamhet, uttryckta åsikter eller tro.

Artikel 3

1. Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, skall barnets bästa komma i främsta rummet.
2. Konventionsstaterna åtar sig att tillförsäkra barnet sådant skydd och sådan omvårdnad som behövs för dess välfärd, med hänsyn tagen till de rättigheter och skyldigheter som tillkommer dess föräldrar, vårdnadshavare eller andra personer som har lagligt ansvar för barnet, och skall för detta ändamål vidta alla lämpliga lagstiftnings- och administrativa åtgärder.

Artikel 6

1. Konventionsstaterna erkänner att varje barn har en inneboende rätt till livet.
2. Konventionsstaterna skall till det yttersta av sin förmåga säkerställa barnets överlevnad och utveckling.

Artikel 12

Konventionsstaterna skall tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid barnets åsikter skall tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

FN:s konvention om avskaffande av all diskriminering av kvinnor

Artikel 1

I denna konvention avser uttrycket ”diskriminering av kvinnor” varje åtskillnad, undantag eller inskränkning på grund av kön som har till följd eller syfte att begränsa eller omintetgöra erkännandet av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter på det politiska, ekonomiska, sociala, kulturella eller medborgerliga området eller något annat område för kvinnor, oberoende av civilstånd och med jämställdheten mellan män och kvinnor som grund.

Artikel 5

Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att ändra mäns och kvinnors sociala och kulturella beteendemönster för att därmed avskaffa fördomar samt seder och bruk som grundar sig på föreställningar om det ena könets underlägsenhet eller på stelnade roller för män och kvinnor.

Nationella jämställdhetsmål

De nationella jämställdhetsmålen anger att kvinnor och män skall ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det övergripande målet konkretiseras i fyra delmål:

- En jämn fördelning av makt och inflytande
Kvinnor och män skall ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.
- Ekonomisk jämställdhet
Kvinnor och män skall ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- En jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet
Kvinnor och män skall ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjlighet att ge och få omsorg på lika villkor.
- Mäns våld mot kvinnor skall upphöra
Kvinnor och män, flickor och pojkar, skall ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Stöd i Botkyrka kommuns styrdokument

Interkulturell strategi

Strategin för ett interkulturellt Botkyrka uppmärksammar de begränsningar för den enskildes utveckling som bland annat uppstår på grund av föreställningar kopplade till kön, social, etnisk och religiös bakgrund vilka försämrar våra invånares livschanser. Det handlar om hur vi som kommun ska bidra till social och ekonomisk tillväxt med den enskilda kvinnans och mannens medborgerliga rättigheter, möjligheter och skyldigheter som utgångspunkt. Stra-

2010-05-26

tegin utgår från alla människors lika värde och rättigheter oavsett social, etnisk eller religiös bakgrund och syftar till att hitta lösningar för att hantera kulturell olikhet inom ramen för grundläggande demokratiska värden och utifrån internationella konventioner om mänskliga rättigheter.

Ett interkulturellt arbetssätt i Botkyrka bygger bland annat på ett ansvar hos förtroendevalda, medarbetare och samarbetspartners utanför kommunorganisationen i arbetet för att uppnå kommunens mål för alla flickor och pojkar, kvinnor och män oavsett social och etnisk bakgrund i alla våra kommundelar med utgångspunkt från svensk lagstiftning och FN:s konventioner om mänskliga rättigheter.

Jämställdhetsstrategi

Jämställdhet ska genomsyra all vår verksamhet och samhällsplanering i Botkyrka kommun, på samma sätt som arbetet för ett interkulturellt samhälle. Flickor, pojkar, kvinnor och män ska oavsett social och etnisk bakgrund på lika villkor och på ett likvärdigt sätt tillförsäkras inflytande i kommunen och en god kommunal service. På så sätt ska vi bidra till att kvinnor och män får samma makt att forma samhället och sina egna liv. Jämställdhetsperspektivet omfattar två delar. Dels ska verksamheten svara mot båda könen villkor och behov. Dels ska den motverka genusordningar som kännetecknas av åtskillnad, skev maktfördelning och att det ena könet utgör norm. Vi ska bidra till jämställdhet både som politisk organisation i den lokala demokratin, som arbetsgivare och som utförare av verksamhet och service till medborgare och brukare. Vår förmåga att i verksamheterna beakta villkoren för olika grupper av kvinnor, män, flickor och pojkar ut ett jämställdhetsperspektiv har stor betydelse för att vi ska uppnå en hållbar samhällsutveckling i Botkyrka.

Folkhälsoplanen i Botkyrka kommun 2008-2012

Botkyrka arbetar för att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Folkhälsoarbetet riktar sig till alla kommuninvånare och ska bidra till ökad hälsa bland flickor och pojkar, kvinnor och män, med olika social och etnisk bakgrund i alla våra kommundelar. Folkhälsoplanen innehåller målområden som bygger på de nationella folkhälsomålen. Inom varje målområde finns inriktningar. De som passar extra in i denna handlingsplan är;

- Flickor/pojkar i Botkyrka har en god psykosocial hälsa.
- Flickor/pojkar i utsatta livssituationer uppmärksammas tidigt och får stöd. Det krävs att alla berörda verksamheter samverkar både när det gäller att uppmärksamma men även för stöd.
- Våld i nära relationer minskar. De som ändå utsätts för våld upplever att de får ett bra stöd.

2010-05-26

Stöd i socialförvaltningens arbetsrutiner och samverkansplan

Följande arbetsrutiner och överenskommelser kring samverkan för att motverka hot, våld och övergrepp finns i Botkyrka kommun:

Plan för samverkan i arbetet med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld

Planen för denna samverkan syftar till att tydliggöra, samordna och strukturera samverkan till stöd för våldsutsatta kvinnor och barn.

Plan för samverkan till stöd för män, barn och unga som utsätts för hot, våld och övergrepp

Polismyndigheten Södertörn och socialförvaltningen i Botkyrka samverkar för att ge brottsoffer bästa möjliga stöd. Samverkan styrs av två planer som kompletterar varandra. Dessa planer är dels denna plan: plan för samverkan till stöd för män, barn och unga som utsätts för hot, våld och övergrepp och plan för samverkan till stöd för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld.

Arbetsrutiner för socialförvaltningens arbete med personer som utsätts för våld i nära relationer

Framarbetade arbetsrutiner finns för att ge vägledning och konkret stöd i socialförvaltningens interna arbete med personer som är utsatta för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld.